

**A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM ALAPKÉZÉSÉBEN VÉGZETT
RENDŐRTISZTEKKEL SZEMBEN TÁMASZTOTT
KÖVETELMÉNYEK VÁLTOZÁSAI**

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (a továbbiakban: NKE) az „államtudományi” képzési terület keretein belül – hazánkban egyedüli felsőoktatási intézményként végzi a jövő közigazgatási szakemberei, a rendőrség, a katasztrófavédelem, a büntetés-végrehajtás, a honvédség, a nemzetbiztonság, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szakemberei, tisztjei valamint a Bevándorlási és Allampolgársági Hivatal ügyintézői felkészítését. Ezen hivatásrendek felkészítése mellett itt történik a magánbiztonsági alapképzés is. A jogelőd intézményekben is alapvetően sikeres képzések folytak, erre kiváló példa olvasható az idézett tanulmányban.¹

Az NKE 2012. január 1-jei létrehozását követően sikerült az egyes hivatásrendi alapértékek megőrzése mellett, a képzési dokumentumok folyamatos fejlesztésével a képzési profil megújítása², ezzel együtt új szakok fejlesztése és indítása.³ Az alapítás óta eltelt idő által kiérlelt, sajátos tartalmú tantárgycsoport a belső együttműködés eredménye. Ez az ún.: egyetemi közös képzési modul, a közös közszolgálati gyakorlattal⁴.

Az Intézményfejlesztési Terv (a továbbiakban: IFT) következő tervezési időszaka 2020-ig határozza meg az NKE stratégiai alapvetéseit, fejlesztésének irányait. „Az NKE Magyarország egyik legjobb és legvonzóbb egyeteme kíván lenni, a magyar közszolgálat fejlesztésének, a közszolgálati életpályának stabil oktatási és kutatási bázisa, a hazai és a külföldi magyar nyelvű felsőoktatás elkötelezett támogatója, amely Európa és a világ vezető egyetemeivel szövetségben aktív részese tud lenni a nemzetközi felsőoktatási és tudományos kapcsolatoknak”⁵ Ebbe a sodorvonalba szervesen illeszkedik az NKE Rendészettudományi Kar képzéseinek további átalakítása.

¹ Kovács Gábor: Az alap- és felsőfokú határőr tisztképzés sajátosságai a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Határőr Tanszékén 2002 és 2008 között. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A modernkori határrendészet százötz éve. MRTT határrendészeti Tagozat. Budapest, 2013. 257-273. o.

² Varga János: Határrendészeti vezetők felkészítése rendészeti környezetben: határrendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskolán és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): i.m. 275-289. o.

³ Kovács Gábor: A Nemzeti Közszolgálati Egyetem, mint a közszolgálati képzés bázisa: a jelenlegi helyzetkép, jövőbeni változások, fejlődési tendenciák és kihívások. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIII. Pécs, 2012. 371-379. o.

⁴ Kovács Gábor: A rendészeti törzsvezetés gyakorlata. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Rendészettudományi gondolatok: Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának egy évtizedes jubileuma alkalmából. Magyar Rendészettudományi Társaság. Budapest, 2014. 141-151. o.

⁵ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Intézményfejlesztési Terv 2015-2020. Forrás: <http://www.uni-nke.hu/egyetem/intezmenyfejlesztesi-terv-2015-2020>. (Letöltés ideje: 2016.01.02)

1. A Rendészettudományi Kar képzéseinek jelenlegi jellemzői

A Rendészettudományi Kar képzései az utóbbi években jelentősen átalakultak. Az erős jogi- igazgatási képzés mellett erősödött a vezetővé (parancsnokká) történő felkészítés. Ennek a külső szemlélők részére is látható jellemzői is megjelentek (pl.: alaki szemlék, hallgatói parancsnoki, alparancsnoki rendszer működtetése stb.). Az intézmény életében már a korábban is jelenlévő – a rendészeti szervezeti kultúrában⁶ is jól nyomon követhető – értékek erősítésével (pl.: szakszerűség, korszerű tudás, rend, fegyelem, megbízhatóság) a hivatástudat kialakítására, tradíciók⁷ ápolására irányuló törekvések egyre inkább előtérbe kerültek és kerülnek.

Az NKE létrejöttét követően, bevezetésre került az egyetemi közös ismeretanyagot felölelő modul és a belügyi alapismeretei modul oktatása, amelyek a tananyagban majdnem egy félvégre elegendő tanóraszám bővülést eredményeztek. A rendőrség alsóbb szervezeteinél folyó munkavégzés során egyre nagyobb szükség van szakmai-vezetési feladatok ellátására képes, magas szintű általános és szakmai műveltséggel rendelkező, elsősorban vezetői kompetenciákat birtokló beosztott vezetői állományra⁸. Mindezek teljesítéséhez a rendészeti alapképzés szakmai tartalmának átalakításával a vezetői profilú tisztképzés bevezetése volt szükséges.

A korábbi tananyagtartalom és a felkészítés rendszerének elemzése során nyilvánvalóvá vált, hogy a jelenlegi – az alapképzés során – rendelkezésre álló három éves képzési időszak nem elegendő a megnövekedett ismeretanyag elsajátítására, ezért várhatóan 2017-től beindul a négy éves rendészeti alapképzés. Ehhez a folyamathoz kapcsolódóan, 2016. július 1-től pedig a Rendészettudományi Karon megalakításra került a Rendvédelmi Tagozat – mint a hallgatók neveléséért felkészítéséért felelős nevelési egység.

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) XXVII. fejezete előírja⁹, hogy a rendészeti alapképzésben tanuló hallgatókkal tisztjelölti szolgálati jogviszonyt kell létesíteni. A tisztjelöltek a hallgatói jogviszonyuk mellett a velük ösztöndíjszerződést kötő rendvédelmi szerv rendelkezési állományához tartoznak és szolgálatukat a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendvédelmi Tagozat állományában teljesítik.

A Rendvédelmi Tagozat alaprendeltetéséből fakadó feladata, hogy a rendelkezésére álló szocializációs eszközökkel elvégezze az alakiasság, a szolgálati érintkezés szabályai elmélyítését. Ezen kívül feladata még, hogy a tisztjelöltekben kialakuljon a rendőrséghez, mint szervezethez való kötődés, hogy önképzési képességekkel, döntéshozói, alkalmazkodóképességgel és intellektuális fegyelemmel rendelkező, a lakosság szolgálatát, mint küldetést elfogadó, a tisztii etikát és viselkedést ismerő tisztek kerüljenek a képzést megrendelő rendészeti szervezetbe.

A Tagozat feladata továbbá, hogy végrehajtsa a Hszt által elrendelt hat hónapos rendészeti alapfelkészítést, biztosítsa annak kereteit és feltételrendszerét. Ezen túlmenően a képzés teljes időtartama alatt tegye lehetővé a hallgatók elméleti ismereteinek gyakorlatba

⁶ Kovács Gábor: A rendészeti szervek szervezeti kultúrájának összetevői és sajátosságai, a téma feldolgozása a Rendőrtiszti Főiskola vezetéselméleti oktatásában. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. Pécs, 2009. 223-234. o.

⁷ Sallai János: A magyar rendészettudomány etablációja. Belügyi Szemle 2015/6. 5-28. o.

⁸ Varga János: A határrendészeti kutatások új kihívásai. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. Pécs, 2011. 195-204. o.

⁹ A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény

történő átültetését, a feladatok készség szintű végrehajtásának kialakítását. A Tagozaton kialakított szervezeti egységek a képzési struktúrát követik, ez megkönnyíti azt, hogy az ORFK szerológati ágai közvetlenül részt vegyenek a képzési időn túl folyó szakmai felkészítő munkában. Az új szervezet biztosítja a tisztjelöltek egyéni tanulásának, sportkörökben folyó tevékenységének, a szakkollégiumok munkájában, kutatási feladatokban való részvételének, kulturális programjainak feltételrendszerét is.

A képzés első hat hónapjában folytatott rendészeti alapképzés zárása után a rendészeti tisztjelöltek ör-, járőrtársi rész szakképzettséggnek megfelelő komplex vizsgát, majd ezt követően esküt tesznek. A tanulmányaik további folytatása során fegyverviselésre lehetnek jogosultak, önálló intézkedési jogkör nélkül.

Az új követelmények teljesítéséhez a hallgatók jelenlegi 3 éves tanulmányi időben folytatott képzését a 4 éves képzésre volt szükséges úgy átalakítani, hogy az egyes tanulmányi időszakokban – a végzettségi szintek a rendőri szerológatellátás szintjeivel – azonosíthatóak legyenek. Az első hat hónapban folytatott rendészeti alapkészítés után a rendőrségnél ör-járőrtársi, a második tanév elvégzése után pl. a rendészeti igazgatási (közrendvédelmi) szakon ör-járőrparancsnoki, a harmadik tanév elvégzése után alosztályvezetői munkakörnek megfelelő képzettségi szintet elérése a kitűzött cél, amelynek tartalmát a szakirány sajátosságainak megfelelően lehet meghatározni. A negyedik év képzési-kimeneti- követelményei – szakirányonként – az ORFK által irányított szervek osztályvezető 2 munkaköreinek megfelelően kerülhetnek meghatározásra.

A törvény értelmében a tisztjelölti jogállással sok minden megváltozik: „A szerológati érintkezés során a tisztjelöltet az alapkészítést követően az első évfolyamon őrmesteri, a másodikon törzsőrmesteri, a harmadikon főtörzsőrmesteri, rendfokozathoz kapcsolódó, a szerológati szabályzatban rögzített kötelességek terhelik, és - ide nem értve a járandóságokat - jogok illetik meg.” Az első éves hallgatók részére kötelező a kollégiumi elhelyezés, bentlakás, a képzési napokon természetbeni ellátásban részesülnek, megemelt ösztöndíjat kapnak stb...

2. A Rendészettudományi Kar rendészeti alapképzési szakon folytatott képzés jellemzői

A magyarorszerológai rendőri képzés jelentősen nem tér el a német rendőr főiskolák programjától, amint azt Főrizs Sándor publikációiban feldolgozta.¹⁰

Bűnügyi alapképzési szak

A bűnügyi alapképzési szakon a képzés célja olyan bűnügyi szakemberek képzése, akik szakmai és vezetői felkészültségük alapján alkalmasak a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek bűnügyi szerológatainál beosztott tiszti, beosztott vezetői feladatok ellátására, azonosulni tudnak a szervezet elvárásaival, és kellő mélységű ismeretekkel rendelkeznek a képzés következő ciklusban történő folytatásához. A szakon a választható szakirányok a következők: bűnüldözési, bűnügyi felderítő, gazdasági nyomozó, adó- és pénzügyi nyomozó

¹⁰ Főrizs Sándor: Az alsó-szászerszerológai rendőrtisztképzés. Magyar Rendészet 2014/3. 121-134. o. Főrizs Sándor: Brandenburg tartomány rendőrtiszt képzése. Magyar Rendészet 2012/3. 67-76. o. Főrizs Sándor: Rendőrtisztképzés Berlinben. Magyar Rendészet 2011/4. 43-52. o.

Rendészeti alapképzési szak

A rendészeti alapképzési szakon a képzési célja olyan rendészeti tisztek, illetve bevándorlási szakemberek képzése, akik a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek, valamint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal irányítói, vezetői feladatok ellátására alkalmasak, ismerik a rendészeti igazgatásban alkalmazott elveket, eljárásokat és eszközöket, azonosulni tudnak a szervezet elvárásaival, továbbá kellő mélységű elméleti ismeretekkel rendelkeznek a képzés második ciklusban történő folytatásához, valamint szolgálati helyeiken gyakorlati tapasztalatok megszerzése után, alkalmasak vezetői, irányítói, valamint hatósági jogalkalmazói feladatok ellátására.¹¹ Választható szakirányok: bevándorlási és állampolgársági igazgatási, büntetés-végrehajtási szervező, határrendészeti rendőr, igazgatásrendészeti rendőr, közeledésrendészeti rendőr, közrendvédelmi rendőr, vám- és pénzügyőri.

Mindkét szakon elsajátítandó legfontosabb szakmai kompetenciák

A szakon végzett tiszt:

- ismeri és magabiztosan alkalmazza a szakterületével összefüggő jogi ismereteket, mélyreható kriminalisztikai (technikai, taktikai, metodikai), kriminológiai ismeretekkel rendelkezik, ismeri a közbiztonsági és a közrend megszervezéséhez, vezetéséhez, és fenntartásához szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket, tisztában van a nyomozások lefolytatásának, a nyomozási cselekmények végrehajtásának szabályaival;
- tisztában van a titkos információgyűjtésre vonatkozó jogi szabályozókkal és alapos gyakorlati végrehajtási ismeretekkel bír ezen a területen;
- általános vezetés- és szervezéseméleti, gazdálkodási, valamint menedzsment ismeretekkel rendelkezik;
- rendelkezik államtudományi, közigazgatási, biztonságpolitikai, nemzetbiztonsági, közpénzügyi és állam-háztartástani ismeretekkel, behatóan ismeri, és alkalmazni tudja a térképészeti és geoinformációs ismereteket; tisztában van a szakterületéhez kapcsolódó pedagógiai, pszichológiai, etikai szociológiai és kommunikációs ismeretekkel;
- ismeri a rendészeti-, rendvédelmi, honvédségi és közigazgatási szervek felépítését, működését és tevékenysége során alkalmazott elveket, eljárásokat és eszközöket;
- ismeri a rendészet (rendvédelem) történetét, tisztában van a rendészet elmélet legfontosabb irányjaival, alapszinten ismeri a hazai és a nemzetközi rendészeti együttműködés elméleti és gyakorlati tudásanyagát;
- alaposan ismeri a rendészeti vezetés és irányítás, valamint az alárendeltek napi szolgálati életének gyakorlatára vonatkozó ismereteket, ismeri a parancsnoki, oktatói, nevelő-oktatói tevékenység végzéséhez szükséges ismereteket, a törzstiszti feladatok végrehajtását;
- ismeri és magabiztosan alkalmazza a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél működő informatikai eszközöket, alkalmazásokat és rendszereket (ügyviteli, ügyfeldolgozó, nyilvántartások), valamint a speciális technikai eszközöket és csúcstechnológiai megoldásokat, magabiztosan alkalmazza a rendészeti területen alkalmazott fegyverek, anyagi-technikai eszközök használatának szabályait;

¹¹ Az NKE RTK bünyügyi alapképzési szak, valamint a rendészeti alapképzési szak létesítésének dokumentációja, 2016. NKE Oktatási Rektorhelyettesi Iroda.

- rendelkezik az Európai Unió (schengeni) integráció története, intézményrendszere, és a gyakorlati megvalósulásáról szóló ismeretekkel.

Az alapképzés során elsajátítandó legfontosabb képességek, attitűdök

A szakon végzett tiszt:

- el tudja látni a hivatásos szerológati jogviszonyból adódó kötelezettségeket és feladatokat, alkalmas a fegyveres szerológatból adódó feladatok ellátására;
- legyen képes a vezetővel szemben támasztott követelmények teljesítésére, a rendészeti szervezet vezetésére, tevékenységének irányítására, ellenőrzésére, tudja ellátni a szerológatatói, illetve hatósági jogalkalmazói szerológati feladatokat;
- alkalmazza a rendészeti alapfeladatok ellátása során információgyűjtő¹², elemző-értékelő, tervező-szervező és döntés előkészítő munkából adódó feladatokat, legyen képes a rendvédelmi munka operatív irányítására, koordinálására, a hazai és a nemzetközi szervezetek közötti együttműködés megvalósítására;
- legyen kész az alárendeltek napi tevékenységének tervezésére, szervezésére és vezetésére, az alárendeltek kiképzésének, továbbképzésének tervezésére, szervezésére és végrehajtására;
- tudatosan alkalmazza a feladatok végrehajtásához szükséges informatikai, valamint speciális technikai eszközöket, legyen felkészítve a szakterülettel összefüggő okmányok, dokumentumok kezelésére, szerkesztésére, kitöltésére, vezetésére, jelentések megírására;
- legyen kész a rendvédelmi feladatokat ellátó szervezet speciális szakmai, erkölcsi, etikai követelményeinek teljesítésére, legyen képes az általa tanult idegen nyelven szóbeli és írásbeli kommunikációra;
- a képzés (nevelés) során alakuljon ki benne:
 - a hazaszeretet, a politikamentesség, a bajtársiasság;
 - a hierarchiának megfelelő engedelmesség és parancsadás készség, az erkölcsi tartás, szilárd akaraterő, kitartás, bátorság;
 - a vezetői példamutatás és határozottság, titoktartási készség, az együttműködési készség, a fegyelmet magatartás;
 - a megbízhatóság és megvesztegethetetlenség.

Természetesen sorolhatnánk még a rendészeti tisztekkel szemben támasztott követelményeket, de mindet felsorolni lehetetlen. A megrendelői igények teljesítéséhez elengedhetetlen a gyakorlati szakemberek és oktatók közötti folyamatos, kétirányú információ áramlás biztosítása, illetve az oktatói oldal stratégiai célkitűzéseinek meghatározása, amely kérdésekkel Balla József is foglalkozik tanulmányaiban.^{13 14}

A rendészeti képzési ághoz integráltan kapcsolódik a katasztrófavédelem alap-, és mesterképzési szak megújult képzési rendszere. A képzés az egyetem önálló intézeti keretei

¹² Az eredményes információgyűjtő tevékenység egyben a szervezetét irányító vezető, vezető-irányító tevékenységének is egyik alapfeltétele. Vö. Deák József: A Belügyi Szemle és jogelődei a mindenkori politika és a rendészettudomány szerológatában (1918–1990) In: Orbók Ákos (szerk.): A hadtudomány és a XXI. század – Budapest, Doktoranduszok Országos Szövetsége. DOSZ Hadtudományi Osztály. Budapest, 2014. 43. o.

¹³ Balla József: Egy hallgatóból lett oktatótárs. In: Deák József – Gaál Gyula – Sallai János (szerk.): A toll sokszor erősebb, mint a kard. Rendészettudományi tanulmányok Prof. Dr. Fórizs Sándor 65. születésnapja tiszteletére. Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar. Budapest, 2016. 14-26. o.

¹⁴ Balla József: A régi-új Határrendészeti Tanszéki Tanácsadó Testület mint a megrendelői igények meghatározásának és támogatásának fóruma. Határrendészeti Tanulmányok 2016/1. 66-83. o.

között valósul meg, amely három egyetemi tanszék (Katasztrófavédelmi Művelési-, Tűzvédelmi és Mentésirányítási- és Iparbiztonsági Tanszék) és egy Oktatásszervezési Osztályt foglal magába. Az Intézetben az alapszakon folyó képzés célja olyan katasztrófavédelmi szervezők képzése, akik a katasztrófavédelmi szerveknél a hivatásos, az önkormányzati és a létesítményi tűzoltóságnál, a közigazgatási és a gazdasági szerveknél katasztrófavédelmi, tűzvédelmi (tűzoltói), iparbiztonsági feladatok ellátására alkalmasak és ismerik a katasztrófa-, a tűzvédelmi- és az iparbiztonsági igazgatásban alkalmazandó jogszabályokat, szabványokat, elveket, eljárásokat és eszközöket. Az adott szervezetben önálló szakmai munkavégzésre képesek és kellő gyakorlat megszerzésével vezetői feladatok ellátására, továbbá olyan mélységű elméleti ismeretekkel rendelkeznek, amelyek birtokában képesek a képzés második ciklusban mester szakon történő folytatásához. A mesterképzés integrálja a katasztrófavédelem alapképzési szak szakirányait és a képesítésnél a vezetői képességek kompetenciái dominálnak. Az új mesterképzés beindulásával egy olyan felsőoktatási portfólió jött létre, amely az alapképzéstől a doktori képzésig biztosítja a katasztrófavédelmi szakemberek utánpótlását. „A katasztrófavédelem tevékenységi rendszerében, a katasztrófák következményeinek felszámolása során működtetett, elsődlegesen a kormányhoz és a belügyminiszterhez kötött vezetés-irányítási modellek mindenre kiterjedően elégték ki a vezetéssel szemben támasztott követelményeket.”¹⁵

3. Összegzett megállapítások

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem immár ötödik éve teljesíti küldetését. A Rendvédelmi Tagozat 2016. július 1-jén létrejött. A négy éves alapképzésre történő 2017. évi szeptemberi átállástól az egyetem és a kar vezetése újabb minőségi növekedést vár. Ezekkel az új intézkedésekkel biztosítható a végzetek általános és szakmai ismereteinek további magas szintre történő fejlesztése. Elkészült és átadásra került a „Pályakezdő rendőrtisztek kézikönyve” amely hasznos segítségül szolgál a 2016-ban végzett tiszteknek.

Az Egyetemen, a Rendészettudományi Karon a fejlesztések tovább folytatódnak¹⁶. Nem téveszthetjük szem elől azt a célt, hogy a magunk eszközeivel minél magasabb színvonalon tegyünk eleget a megrendelő szervezetek, a rendészeti hivatás, a rendőri szakma elvárásainak és az ország biztonsága szavatolása igényeinek.

¹⁵ Ambrusz J. – Endrődi I. – Pellérdi R.: A katasztrófák következményei felszámolásának vezetés-irányítási rendszere. Hadmérnök XI. Évfolyam 1. szám. http://hadmernok.hu/161_07_ambruszj_ei_pr.pdf (Letöltés ideje: 2016.09.25.)

¹⁶ Hautzinger Zoltán: A migráció és az idegenjog rendészeti felsőoktatásáról. In: Deák József – Gaál Gyula – Sallai János (szerk.): i.m. 112-123. o.